

Sprawne państwo charakteryzuje – jak wskazuje Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji – funkcjonalność, skuteczność, spójność i przejrzystość, efektywność i dostępność, sprawiedliwość i praworządność, a wreszcie pewność. Odpowiedzi na pytanie na ile Polska spełnia te warunki dostarcza część diagnostyczna strategii „Sprawne Państwo 2011-2020”.

Wyłania się z niej niezbyt różowy obraz naszego kraju. Autorzy strategii stwierdzają bowiem następujący stan rzeczy:

- oceniając funkcjonalności struktury organizacyjnej państwa należy stwierdzić, że cechuje się ona dysfunkcjami negatywnie wpływającymi na ogólnie pojętą sprawność państwa. Nadmiernie rozbudowane struktury prowadzą m.in. do wydatkowania zbyt wysokich środków na ich utrzymanie, do rozmywania odpowiedzialności, przedłużania procedur, niskiej skuteczności działania i niskiego poziomu zaufania obywateli do państwa;
- widoczne niedociągnięcia w holistycznym podejściu do zarządzania państwem rzutują na zbyt niski poziom skuteczności przedsięwziętych działań mających częstokroć charakter jednostkowy i epizodyczny oraz są pozbawione kompatybilności z zadaniami podejmowanymi w pokrewnych obszarach tematycznych. Brak efektywności zarządzania i koordynacji w kluczowych dla państwa i obywatela obszarach skutkuje postrzeganiem państwa jako nieskutecznego;
- liczne niedociągnięcia w polskim prawie świadczą o niespójnym i nieprzejrzystym ustawodawstwie, ograniczając tym samym rozwój gospodarczy i aspiracje obywatela. Brak przejrzystości prawa m.in. generuje niepotrzebne koszty czy opóźnia procesy inwestycyjne, co ogranicza możliwości osiągnięcia przez państwo zadowalających rezultatów realizowanej polityki. Elementem związanym z kwestią przejrzystości prawa jest akceptacja społeczna istniejących regulacji. To z kolei wiąże się z przestrzeganiem prawa i stwarza korzystne warunki do sprawnego działania państwa;
- niezadowalające rezultaty działań państwa w obszarze ochrony praw obywatela (niska efektywność), a także ograniczona dostępność usług publicznych świadczonych nie pozwala na współpracę obu kluczowych stron życia publicznego – państwa i obywatela. Bez takiej współpracy i zaangażowania społeczeństwa oraz efektywnych instytucjonalnie systemów państwo nie będzie sprawnie świadczyć usług publicznych i realizować zadań;
- dysfunkcje działania wymiaru sprawiedliwości i prokuratury (sprawiedliwość i praworządność) negatywnie wpływają na stopień uregulowania i „porządek” życia publicznego oraz nie stanowią środowiska sprzyjającego budowanie sprawnego państwa bez zaufania obywateli;
- istniejące zagrożenia dla państwa i społeczeństwa generują wymierne ekonomicznie i społecznie straty. Niewystarczające działania służb i instytucji odpowiedzialnych za utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym brak współpracy między nimi, przyczynia się do utraty pewności obywatela o otrzymaniu profesjonalnej pomocy na zgłoszenia i szybkiej reakcji właściwych służb.

Odpowiedzią na zdiagnozowane dysfunkcje mają stać się działania podporządkowane głównemu celowi strategii „Sprawne Państwo 2011-2020” – tworzeniu Państwa otwartego na potrzeby obywatela i efektywnie realizującego zadania publiczne.